

Bygdeborger og Stoknatten av TAU

Registrering bygdeborgen i databasen Askeladden:

«Bygdeborglokaltet med to tydelige murer mot vest-nordvest.

Dobbeltmurer. Mur I: ca 30 meter lang. Tydelig mur, utrast. Bygd opp av bruddstein, små og store. Noen store blokker på toppen ved kanten av fjellhulle. Høyde 30-100 cm, bredde 150-200 cm. Videre sørover i samme høyde spredte mur/steinbyggingsrester over en utstrekning på 75 meter. Mur II: 35-40 meter lang, sammenrast. Bredde opptil 3 m, høyde 30-100 cm. Bygd opp av løftetunge bruddstein samt enkelte steinblokker som sansynligvis er naturlige. Sørøst for muren ligger flere potensielle murer, men pga mye ur/stein så er de vanskelig å skille ut.»

Stoknatten med bygdeborgen sett fra Neshalvøya. Vi ser Bjørnsund i forkant:

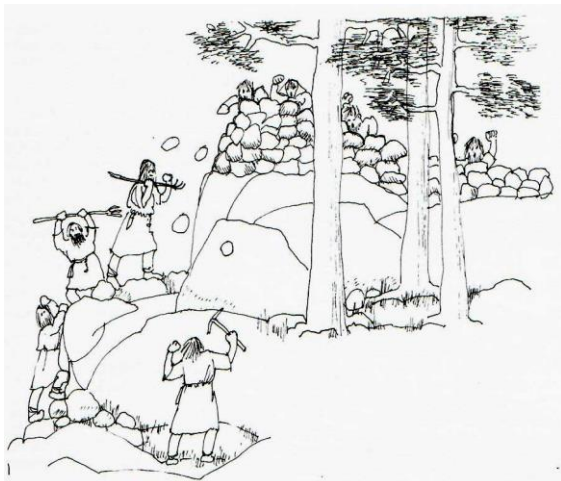
Foto:TAU

Bygdeborger, samhold og samfunnsånd.

Gravrøyser og -hauger, fangstgroper og -gjerder, boplasser i huler og under hellere, gårder og setre gir riss av gammel samfunnsdannelse, en utvikling som fører fram mot vår tid, med gravplasser, kirker, skoler og samfunnshus bundet sammen av et nettverk av stier, allfarveier, og nå i vår tid som asfaltstriper gjennom bygdelaga. Tar vi med natur, fellesskap gjennom hverdag og fest, sorg og gleder, har vi risset av livet i bygdene. Ja. Slik kan også livet i Melum sammenfattes.

Tiden, utviklingen gjennom flere århundre, ja, tusener av år tilbake og fram til i dag, gir oss en trygg visshet om hva et fellesskap, et samfunn, har betydd og betyr for folket. Ikke minst har kunnskap og økt bevissthet om hva som er vokst fram gitt oss grunnlaget for med fantasi å danne drømmer og ønsker for framtiden.

Samfunnsbyggeriet er av gammel dato. Fellesskapet samlet seg allerede i bronse- og eldre jernalder om bl.a. å bygge borger av stein og trepalisader til hjelp i forsvaret av gårder, grender og allfarveier når fiender dukket opp og truet. Borgene er uttrykk for at samhold har betydd mye for folk gjennom alle tider.

Kamp ved bygdeborg tegnet av Tove Ekeli

Borgen på Stoknatten (ikke Storknatten) var liten, men den lå strategisk godt til med tanke på ferdsel etter vannveien og i dalene med ferdselsveier innover mot Stavdal, Bjørbæk og Moen, og østover mot Dolva og søndre Melum. Vi vet jo ikke om borgen var i bruk ei heller når den ble bygget.

Fornminnet på Stoknatten ble formelt registret nasjonalt i 2013. Ruiner etter borgen ble for få år siden oppdaget av Arne Aspheim, Melum. Han en fin representant for de mange historieinteresserte i Solum. Arne har vært medlem og aktiv bidragsyter i Solum Historielag.

Det er 3 bygdeborger i Melum. Foruten Stoknatten har man den lille borgen ved Olakås like øst for Store Børten samt den relativt høytliggende og store bygdeborgen syd på Valsfjellet ut mot Norsjø.

Fagfolk mener at de eldste bygdeborgene er store og relativt omfangsrike. I Askeladden fremgår at en antatt alder på den lille borgen på Stoknatten er fra bronsealderen, hvilket imidlertid står noe i motsetning til den nevnte generelle meningen i fagmiljøer om aldersfastsettelse av de eldste borgene.